

Els canvis de criteri del CIS maquillen la davallada del PSOE i la recuperació del PP

El baròmetre ha mostrat els resultats de tres maneres diferents des dels canvis implementats per Sánchez, alterant clarament la percepció de com evolucionen les expectatives electorals

El Centre d'Investigacions Sociològiques (CIS) ha usat tres fórmules diferents per presentar les expectatives electorals dels partits en tan sols sis mesos. Els canvis al capdavant de l'institut demoscòpic de l'Estat des de la investidura de Pedro Sánchez han vingut acompanyats de polèmiques constants i, segons les projeccions ofertes, el PSOE aguanta fort en primer lloc molt per davant dels altres grans partits. Una imatge, però, que difereix molt de l'evolució plasmada en cas d'haver triat una fórmula més coherent.

"La gent ja es pren el CIS com l'especial de cap d'any de José Mota", va etzibar divendres, després de la publicació de l'últim baròmetre (<https://www.naciodigital.cat/noticia/170187/nchez/resisteix/vox/entraria/amb/for/al/congr>), el líder del PP, Pablo Casado, per exemplificar el descrèdit a què ha caigut l'organisme a ulls també de molts experts en demoscòpia. Un declivi originat arran del nomenament com a president de l'ens, a finals de juny, del secretari d'estudis i programes del PSOE, José Félix Tezanos, un fet que ja va generar suspicàcies per un temor de politització.

Una de les primeres i polèmiques decisions es va plasmar en el baròmetre del setembre, des del qual es demana mensualment als enquestats per intenció de vot -abans es feia trimestralment-. A l'hora de mostrar els resultats, però, el CIS va eliminar la clàssica cuina de les dades, els càlculs per transformar les respostes directes en una projecció més acurada.

Dos canvis en poc temps

Un canvi que beneficiava clarament les dades referides al PSOE, a qui aquesta operació li restava algunes dècimes d'intenció de vot, i perjudicava sobretot al PP, que té un pronunciat vot ocult. En canvi, l'enquesta va passar a mostrar els resultats com la simple suma de la intenció directa de vot i la simpatia que professen cap als partits aquells que afirmen que s'abstindran. Els resultats, a més, van passar a donar-se en relació a tots els vots vàlids, previstos, és a dir, excloent els abstencionistes sense cap simpatia però incloent els vots blancs i nuls.

En el baròmetre del desembre, però, el CIS va incorporar un nou canvi i va mostrar els resultats tan sols pel que fa a la intenció directa, sense incorporar les simpaties dels abstencionistes. A més, aquella enquesta oferia les dades en relació al vot previst a candidatures i, per tant, excloent el vot blanc i nul, a més de l'abstenció. Un canvi que fa que les magnituds es mantinguin similars, però que, evidentment, fa que no siguin comparables les dades ofertes en un baròmetre respecte l'altre i dificulten visualitzar l'evolució real de les expectatives de vot.

Conclusions equivocades

Si es fa d'aquesta manera -errònia, però a la que condueix el CIS-, sembla que el PSOE mantingui una intenció de vot el desembre (28,9%) similar a la del juliol (29,9%), just després de la moció de

censura, mentre que cap rival aconseguiria despuntar. Si hagués mantingut més coherència, veuria que no és ben bé així, fet que justifica els temors de Sánchez (<https://www.naciodigital.cat/noticia/170197/cis/alimenta/temors/psoe/sanchez>) i dona arguments als barons socialistes crítics.

L'anàlisi dels mètodes possibles per separat mostra que el lideratge destacat del PSOE arran de la moció de censura hauria durat escassament fins al setembre

Si el CIS hagués mantingut la cuina anterior, visualitzaria segurament una recuperació més notable del PP i certa caiguda del PSOE. Com que la fórmula usada fins al juliol no és pública, no es pot calcular exactament quin hauria estat el resultat d'aplicar-la en els baròmetres posteriors, però sí que es pot fer una aproximació usant la mitjana de variació feta en les set enquestes on es va usar. En elles, s'inflava un 21,5% el resultat de vot més simpatia del PP, es reduïa en un 8,6% el del PSOE, es deixava quasi idèntic el de Cs i s'augmentava en un 6,6% el d'Units Podem.

Aplicant ara aquests càlculs, els socialistes caurien quasi dos punts des del juliol, però els populars en creixerien gairebé quatre, cosa que situaria Casado menys de quatre punts per sota de Sánchez. Molt menys que els quasi deu que els separen segons el darrer baròmetre. Al seu torn, Cs i Podem presentarien pocs canvis, malgrat que el partit de Pablo Iglesias dibuixava un constant ascens fins el novembre. La mostra, però, és massa limitada per fer la mateixa operació amb els partits catalans o petits -com Vox-, amb un limitat percentatge de vot a nivell estatal.

EVOLUCIÓ DE LA PROJECCIÓ DE VOT, APLICANT UNA CUINA DELS RESULTATS SIMILAR A LA USADA FINS AL JULIOL

Per altra banda, si s'hagués aplicat des del principi la fórmula de mostrar tan sols el vot directe més la simpatia, s'hauria vist que l'efecte de la moció de censura en les expectatives del PSOE van durar poc i, entre juliol i setembre, cauria sis punts i mig. Més a poc a poc, el PP també deixaria enrere el llast de la sentència de la Gürtel i creixeria quasi quatre punts i mig, recuperaria el segon lloc. A molta distància de Sánchez, però la meitat que la que mantenien el juliol.

EVOLUCIÓ DE LA PROJECCIÓ DE VOT, MOSTRANT TAN SOLS EL VOT MÉS SIMPATIA DES DEL PRINCIPI

Un efecte similar ocorreria si, des del principi s'hagués mostrat tan sols la intenció directa de vot en relació al total de vots a candidatures -sense el vot en blanc i nul-. En aquest cas, la caiguda inicial del PSOE hauria estat notable i el PP hauria anat recuperant terreny, mentre que Cs i Podem, tot i un lleuger creixement inicial, tornarien aviat a una situació similar a la del juliol.

EVOLUCIÓ DE LA PROJECCIÓ DE VOT, MOSTRANT TAN SOLS LA INTENCIÓ DIRECTA DE VOT DES DEL PRINCIPI

Amb qualsevol dels tres mètodes de mostrar les dades, sense canvis pel mig, el PSOE seria el partit que més cauria des del juliol i, en dos d'ells, els altres tres partits creixerien. En canvi, amb la fórmula variable triada, els socialistes només perden aparentment un punt en el darrer mig any, una mica més que Podem (-0,7), però resistint millor que PP (-1,3) i Cs (-2,5). Una fotografia, però, que no es correspon amb la realitat (almenys, segons els resultats recollits per les enquestes).

El canvi més curiós, però, ha estat el visualitzat el desembre, quan ha passat de mostrar el vot més simpatia sobre vot vàlid a mostrar només el vot directe sobre vot a candidatures. Amb aquest segon, el PSOE cau més (-2,3 punts) del que ho faria amb el primer (-0,6 punts), usat els darrers mesos. Amb el canvi, però, sembla que cap partit creixi. En canvi, mantenint el criteri anterior, s'hagués visualitzat que incrementarien expectatives tant el PP (0,8 punts) com Cs (0,4 punts), mentre que, a la vegada, també s'hi apunta que Vox entraria al Congrés.